

Υμνησία του κ. Δημήτρη 6/4
Βογιά για το κ. σ. 11 Τοπικοί Αυτο-
διοίκησης, περιφέρειας Ανάπτυξη 5
στη μορφή της Προστασίας 11
6ας 12/6/86

Κύριο

..... Κωνσταντίνος Σημιτή

..... Κονσταντίνος Κων. Οικονομική

Παρακαλούμε να εξετάσετε το επισυναπτόμενο απόσπασμα από τα πρακτικά της
..... Ρ.Ν.Γ. συνεδρίασης της 12-6-86 και, αφού διορθώσετε εν-
δεχόμενες παραδρομές της υπηρεσίας μας, να μας το επιστρέψετε το αργότερο ως το
απόγευμα της 13-6-86 δηλαδή μέσα στις προθεσμίες που ορίζει
ο κανονισμός (άρθρο 109) και η από 30.11.1981 εγκύκλιος του κ. προέδρου της βου-
λής. Το επόμενο πρωί ώρα 8.30 τα πρακτικά της αναφερόμενης συνεδρίασης, θα στα-
λούν στο εθνικό τυπογραφείο για εκτύπωση και δε θα υπάρχει η δυνατότητα, να ενσω-
ματωθούν οι τυχόν εκπρόθεσμες διορθώσεις σας.

Σας ευχαριστούμε

79

ΚΩΝ/ΝΟΙ ΣΗΜΙΤΗΣ (Υπουργός Εθνικής Οικονομίας). Κυρίες και κύριοι, το νομοσχέδιο περιέχει βασικές διατάξεις, σχετικά με τη διαδικασία του δημοκρατικού προγραμματισμού και θα ήθελα να αναφερθώ στις διατάξεις αυτές, να εξηγήσω πώς εντάσσονται οι στόχοι των διατάξεων στους γενικότερους στόχους του νομοσχεδίου.

Βασική και πάγια πολιτική της κυβέρνησης αποτελεί η εδραίωση μιας διαδικασίας προγραμματισμού, που να στηρίζεται στην πλατιά λαϊκή συμμετοχή και το δημοκρατικό διάλογο. Να κατευθύνει έτσι την αναπτυξιακή πορεία προς νέες κατευθύνσεις και να αξιοποιεί και να ενεργοποιεί το ανθρώπινο και φυσικό δυναμικό της Χώρας. Ένας τέτοιος προγραμματισμός πρέπει να παρέχει την απαραίτητη ευελιξία για την εφαρμογή της βραχυχρόνιας οικονομικής πολιτικής, μέσα σ' ένα πλαίσιο μεσοπροθέσμων και μακροπροθέσμων επιλογών.

Η διαδικασία αυτή του προγραμματισμού περιλαμβάνει κύρια την κατάρτιση ενός 5ετούς προγράμματος, το οποίο να διαμορφώνει ένα ξεκάθαρο πλαίσιο οικονομικών και κοινωνικών στόχων. Δεν περιέχει μόνο, όμως, ένα 5ετές πρόγραμμα. Περιέχει τα εξής τρία πρόσθετα στοιχεία.

Πρώτα, τη δημιουργία της κατάλληλης θεσμικής και κοινωνικής υποδομής, τόσο σε κεντρικό, όσο και σε τοπικό επίπεδο, υποδομής η οποία

θα προωθεί το σχεδιασμό, θα βοηθάει στην υλοποίηση και στην αναθεώρηση του προγράμματος.

Δεύτερον, απαραίτητη είναι η δραστηριοποίηση όλων των παραγωγικών φορέων γύρω από τον καθορισμό και την υλοποίηση του προγράμματος επενδύσεων, προγράμματος επενδύσεων το οποίο θα αποτελεί τον άξονα και τη σύνθεση των κλαδικών και χωροταξικών προτεραιοτήτων.

Και τρίτον, χρειάζεται μια διαδικασία επίλυσης διαφορών, επίλυσης των αντιθέσεων, διευθέτησης των κοινωνικών συγκρούσεων σ' όλες τις φάσεις της προγραμματικής διαδικασίας.

Προς την κατεύθυνση αυτή είχαν ήδη γίνει βήματα σημαντικά με το πρώτο 5ετές πρόγραμμα 1983-1987. Όπως θυμόμαστε συμμετείχαν οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ένεργοποιήθηκαν τα νομαρχιακά συμβούλια, υπήρξαν λαϊκές συνελεύσεις, ώστε να συμμετάσχουν όσο το δυνατόν περισσότεροι πολίτες.

Στο ίδιο πρώτο 5ετές προβλεπόταν η απαραίτητη θεσμοθέτηση των επιτελικών οργάνων και καθορίστηκαν οι κατάλληλες διαδικασίες. Βασικοί φορείς προγραμματισμού ήταν η κυβέρνηση, η κεντρική διοίκηση και η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Πρέπει να τονίσω ότι ο προγραμματισμός δεν αποτελεί απλή τεchnοκρατική διαδικασία. Αν αποτελούσε ο προγραμματισμός απλή τεchnοκρατική

διαδικασία, θα εξαντλή όταν η διεργασία του προγραμματισμού στην κατάρτιση μιας λίστας έργων, στην ~~απαρίθμηση~~ ορισμένων επιδιώξεων ως προς τα έργα υποδομής.

Ο προγραμματισμός, όμως, πρέπει να είναι κάτι πολύ περισσότερο.

Η επιτυχία ενός προγράμματος είναι άμεσα συνδεδεμένη με το βαθμό, που το όραμα το οποίο εκφράζει αποτελεί και πραγματικό όραμα ολόκληρου του Λαού και μ'αυτό τον τρόπο επηρεάζει την καθημερινή πρακτική όλων των φορέων που συμμετέχουν στην άσκηση οικονομικής πολιτικής, στις διεργασίες της οικονομίας, δηλαδή των μεγάλων και μικρών επιχειρήσεων, των αστικών και αγροτικών νοικοκυριών.

82

Χωρίς, λοιπόν, να αμφισβητεί κανείς τις τεχνοκρατικές διαδικασίες του προγραμματισμού για τις οποίες θα επαναλάβω και αργότερα ότι είναι απαραίτητες, πρέπει να τονίσω ότι είναι αδιανόητη η κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων χωρίς την ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών.

Στη σύγχρονη κοινωνία, η ουσιαστική αυτή συμμετοχή δεν μπορεί να γίνει με διεργασίες ^{των τών} (όπως ήταν η αρχαία αγορά, η αγορά στην αρχαία Αθήνα. Χρειάζονται άλλες διεργασίες, χρειάζονται θεσμοί συλλογικής έκφρασης των πολιτών.

Το σχέδιο νόμου ακριβώς δίνει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση τη μορφή εκείνη, ώστε να αποτελέσει το φορέα μέσα από τον οποίο θα εξασφαλισθεί η ουσιαστική συμμετοχή του πολίτη.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση εξασφαλίζει ώστε ο προγραμματισμός από απλή διεργασία να γίνει κοινωνική διεργασία. Ένα εθνικό πρόγραμμα ανάπτυξης δεν μπορεί να είναι άρθροισμα τοπικών υποπρογραμμάτων. Και αυτός είναι ο μεγάλος κίνδυνος, εάν αφήσουμε την Τοπική Αυτοδιοίκηση ελεύθερη να καθορίζει προγράμματα χωρίς να υπάρχουν διαδικασίες σύνθεσης των προγραμμάτων αυτών.

Το νομοσχέδιο το οποίο συζητάμε σήμερα, χωρίς να παραβιάζει τη βασική αρχή της μη ιεραρχικής εξάρτησης μεταξύ των βαθμών της

83

Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή μεταξύ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κεντρικής Διοίκησης, θεσμοθετεί διαδοχικές επί μέρους συνθέσεις, θεσμοθετεί έτσι τη συνοχή των προγραμμάτων σε εθνικό περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο.

Αποτελεί έτσι το νομοσχέδιο ένα βήμα για την ουσιαστική εδραίωση της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού, τόσο σε τοπικό επίπεδο, όσο και σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο.

Εάν κοιτάξετε τα άρθρα 70 και 74 θα διαπιστώσετε ότι καθορίζονται οι διαδικασίες για κάθε επίπεδο χωριστά. Όργανα προγραμματισμού ορίζονται οι κεντρικοί φορείς του δημόσιου τομέα, ~~το κέντρο~~ με τη συντονιστική ευθύνη του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, τα περιφερειακά συμβούλια όπου συναντάται οργανικά η Τοπική Αυτοδιοίκηση με την αποκεντρωμένη δημόσια διοίκηση, τα νομαρχιακά συμβούλια όπου ασκούνται οι επιτελικές λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, και τέλος τα Δημοτικά Συμβούλια, καθώς και τα διοικητικά συμβούλια των αναπτυξιακών ~~συνθέσεων~~ ^{δέντρων}.

Αναφέρθηκε από τον κύριο Λάζαρη -και σωστά- ότι δεν πρέπει να ταυτίσουμε το δημοκρατικό πρόγραμματισμό με την αποκέντρωση.

Ουσιαστικό στοιχείο, όμως, ενός σωστού δημοκρατικού προγραμματισμού είναι η ύπαρξη αποκέντρωσης, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν όσο το

84

δυνατόν περισσότεροι από εκείνους τους οποίους αφορούν οι αποφάσεις.

Αναφέρθηκε επίσης από τον κύριο Λάζαρη ότι χρειάζεται και η τεχνική πυραμίδα προγραμματισμού. Αυτό τονίζεται και στο σχέδιο νόμου.

Το νομοσχέδιο, παράλληλα με τη διαμόρφωση της πυραμίδας για τις πολιτικές αποφάσεις, αναφέρεται και προβλέπει τη διαμόρφωση αντίστοιχης τεχνικής πυραμίδας σε όλα τα επίπεδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Προβλέπεται η τεχνική στήριξη των πολιτικών οργάνων προγραμματισμού με κατάλληλα στελεχωμένες υπηρεσίες. Στην κορυφή της τεχνικής πυραμίδας βρίσκεται το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας που ασκεί σήμερα τις σχετικές αρμοδιότητες μέσω του ΚΕΠΕ. Η κορυφή της τεχνικής πυραμίδας, οι διαδικασίες του δημοκρατικού προγραμματισμού στο κέντρο, δεν διευκρινίζονται σ' αυτό το νομοσχέδιο. Θα υπάρξει άλλο σχέδιο νόμου, αργότερα, το οποίο θα προβλέπει τη συμπληρωματική διαδικασία στο εθνικό επίπεδο, συμπληρωματική διαδικασία της οποίας βασικός πυρήνας θα είναι το Εθνικό Συμβούλιο Ανάπτυξης και Προγραμματισμού (ΕΣΑΠ), που ήδη λειτουργεί από τον Ιούλιο του 1965.

85

θα έχουμε λοιπόν ένα ολοκληρωμένο σύνολο, ένα σύνολο στο οποίο από την μια μεριά σχετικά με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια θα ισχύουν οι διαδικασίες που προβλέπει αυτός ο νόμος και όσον αφορά το κέντρο θα υπάρχει μια άλλη ρύθμιση, η οποία θα αφορά την κεντρική τεχνική πυραμίδα προγραμματισμού και τις κεντρικές πολιτικές αποφάσεις. Το ^ασ' αυτό το σχέδιο νόμου προβλέπεται διαδικασία προγραμματισμού, ~~αλλά~~ οφείλεται κυρίως στο ότι στην διαδικασία προγραμματισμού θα παίξουν κυρίαρχικό ρόλο η Τοπική Αυτοδιοίκηση με τις διάφορες μορφές που προβλέπει το νομοσχέδιο.

Από τα άρθρα που αναφέρουμε στο δημοκρατικό προγραμματισμό θα ήθελα ιδιαίτερα να αναφερθώ στο άρθρο 74 παράγραφος 4. Εκεί προβλέπεται η δέσμευση ενός ποσοστού του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων για την συγχρηματοδότηση έργων ή δράσεων που προτείνονται από τα διάφορα όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης...

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ. Κύριε Πρόεδρε, μου επιτρέπετε μια διακοπή;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Κρητικός). Όχι, καμμιά.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ. Είμαστε στο άρθρο 1 και ο κ. Υπουργός μιλάει επί της αρχής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Κρητικός). Και επί της αρχής συζητάμε ακόμα.

Οι αγορητές δεν τελείωσαν. Έχει το δικαίωμα ο κ. Υπουργός, απάντη-

86

ση κάνει. Εισηγητής του νομοσχεδίου είναι και δίνει απάντηση επί όλων όσων ελέχθησαν.

(Θόρυβος).

Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

ΚΩΣΤΑΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Υπουργός Εθνικής Οικονομίας). Θα ήθελα να αναφέρω ότι μέσα στη διαδικασία του προγραμματισμού όπως προβλέπεται από το νομοσχέδιο, επειδή ακριβώς επιδίωξή μας είναι να κινητοποιήσουμε την Τοπική Αυτοδιοίκηση, υπάρχουν ρυθμίσεις τέτοιες ώστε να υπάρχει συγχρηματοδότηση από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ελπίζουμε έτσι ότι αν διαθέσουμε από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων χρήματα για συγκεκριμένα προγράμματα, εφόσον υπάρξει και ανάπτυξη πρωτοβουλιών από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα αναπτύξει αυτές τις πρωτοβουλίες.

Έχει λεχθεί σωστά ότι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο για την εφαρμογή του προγράμματος είναι ο έλεγχος της εφαρμογής του. Στη διαδικασία την οποία προβλέπει το νομοσχέδιο υπάρχουν διατάξεις που θα εξετασθούν στη συζήτηση των επί μέρους άρθρων που καθορίζουν τον έλεγχο των διαδικασιών ακριβώς από εκείνα τα όργανα τα οποία και παίρνουν τις αποφάσεις, καθώς επίσης καθορίζουν, όσον αφορά τα μακροχρόνια προγράμματα, την εξέταση της εφαρμογής από τα όρ-

87

γανα του ανώτερου βαθμού, ώστε να υπάρχει μια συνολική εξέταση της πορείας του προγράμματος.

Τέλος, στο νομοσχέδιο παίρνει μια ολοκληρωμένη μορφή η διαδικασία κατάρτισης και εφαρμογής των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Διασφαλίζεται μ' αυτόν τον τρόπο η αρμονική σύνδεση των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων με το εθνικό 5ετές πρόγραμμα. Η διαδικασία, όπως προβλέπεται από το νόμο, θα αποτελέσει και την πυξίδα για την κατάρτιση του νέου 5ετούς προγράμματος.

Θα ήθελα να αναφέρω, ότι παράλληλα με τη θεσμοθέτηση των οργάνων του προγραμματισμού η Κυβέρνηση προχωρεί στην καλύτερη οργάνωση των τεχνικών υπηρεσιών προγραμματισμού τόσο στο κέντρο όσο και στην περιφέρεια. Ήδη οι Νομαρχίες έχουν ενισχυθεί από τον Φεβρουάριο του 1985 με νέους επιστήμονες που συνεργάζονται με το ΚΕΠΕ για την παρακολούθηση της εφαρμογής του 5ετούς προγράμματος, την ενίσχυση των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και την τεχνική στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ίσως η αναφορά του νόμου στο δημοκρατικό προγραμματισμό δημιουργήσει την εντύπωση ότι με τη θεσμοθέτηση του προγραμματισμού επιλύονται και όλα τα προβλήματά του. Ο προγραμματισμός, και ιδιαίτερα ο δημοκρατικός προγραμματισμός, δεν αρκεί να θεσμοθετηθεί. Η εφαρμογή μιας δυναμικής αναπτυξιακής πολιτικής όπως εκφράζεται μέσα από τον προγραμματισμό δεν λύνεται από τη μια μέρα στην άλλη και δεν καθορίζεται μόνο από την πολιτική βούληση.

88

Ο προγραμματισμός είναι κάτι που πρέπει να κατακτηθεί ως καθημερινή πράξη. ~~Εν~~ χώρα μας, μετά από μια συντηρητική κυβέρνηση δεκαετιών, που ήταν φυσικό να βρίσκεται σε ιδεολογική και πολιτική αντίθεση και αντιπάραθεση θα έλεγα με τους θεσμούς της λαϊκής συμμετοχής και την ιδέα του προγραμματισμού, έχουμε ακόμη πολύ δρόμο να διανύσουμε και πολύ προσπάθεια να καταβάλουμε μέχρις ότου κατακτηθούν οι διεργασίες όχι μονάχα στο κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο, αλλά και στο τεχνικό επίπεδο, ώστε να γίνει σωστός προγραμματισμός.

Χρειάζεται να προχωρήσουμε σε επίμόρφωση,^{σε} εκπαίδευση, χρειάζεται να προχωρήσουμε σε πλατειά συνειδητοποίηση πώς μπορεί να γίνει ένα σωστό πρόγραμμα για να εκφράζει το πρόγραμμα αυτό τους πολίτες, να το ασπάζονται οι πολίτες και να θέλουν να το εφαρμόσουν.

Το νομοσχέδιο δίνει το πλαίσιο δράσης για μια τέτοια διαδικασία, το πλαίσιο δράσης για μια μακρόχρονη και επίμονη διαδικασία, η οποία θα εξασφαλίζει την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών φορέων, την άρτια τεχνική επεξεργασία των θεμάτων και εναλλακτικών επιλογών, των επιμερισμό και τον συντονισμό των επι μέρους αναπτυξιακών ενεργειών και παρεμβάσεων και την ενίσχυση των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.

89

Πιστεύω, ότι οι ρυθμίσεις, όπως περιέχονται στο νομοσχέδιο, έρχονται να ικανοποιήσουν μακροχρόνιες επιδιώξεις και διεκδικήσεις του λαού, εκφράζουν την επιθυμία του για συμμετοχή, εκφράζουν τη
για αυτοδιοίκηση
επιθυμία του για αποκέντρωση και έτσι υλοποιούν το στόχο του για περισσότερη δημοκρατία. Γι' αυτό και παύρακαλώ να υπερψηφισθεί.

(Χειροκρητήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

Από την Τράπεζα της Ελλάδος ανακοινώθηκε η έκδοση ομολογιακού δανείου σταθερού επιτοκίου στην Γερμανική αγορά ύψους DM 300.000.000, με οργανώτρια την Commerzbank A.G. Το δάνειο θα εκδοθεί σε δύο ίσα τμήματα. Το ένα τμήμα θα έχει πενταετή διάρκεια και επιτόκιο $5 \frac{3}{4}\%$ σταθερό και το άλλο τμήμα θα έχει οκταετή διάρκεια και επιτόκιο $6 \frac{1}{2}\%$ σταθερό. Και τα δύο τμήματα θα εκδοθούν στο άρτιο.

Το δάνειο αναλαμβάνουν να το καλύψουν όμιλος Γερμανικών και διεθνών Τραπεζικών Ιδρυμάτων. Το προϊόν του δανείου θα εκχωρηθεί στο Δημόσιο.